

Peikkopuro, Lapua. Asiantuntijaraadin jäsenet Berry ja Flander toteavat, että perhepäivähoitajat Ulla Jousmäki, Tanja Hangasmäki ja Mirja Antila ovat erityisesti sanallisiin perusteluihinsa kiteyttäneet sen, miten lähiluonto sellaisenaan – tässä tapauksessa ”takapihan pikkupuro” – voi inspiroida ja aktivoita lapsia leikkiympäristönä ympäri vuoden. Luettuaan elävästi kirjoitetut perustelut tunsivat jo käyneensä paikan päällä – ja tulleensa lapseksi jälleen!

”Me, perhepäivähoitajat Ulla (evp), Tanja ja Mirja lapsiryhmineen, ehdotamme parhaaksi puistoksi Lapuan Ritamäellä Kauniston mäellä sijaitsevaa puroa ja sen ympäristöä. Paikan nimi kertoo jo paljon mutta se tarjoaa myös parhaat mahdollisuudet tutkimiseen, liikkumiseen, kiipeilyyn, leikkimiseen, vuodenaikojen seuraamiseen. Paikka on meidän terveysmetsä ja elämyspuisto. Purossa kahlaaminen, kivien heittäminen, mustekalamummojen onkiminen, kaarna- ja käpylaivojen uittaminen on sallittua. Kivet ja kaatuneet puut ovat mainioita kiipeilypaikkoja. Tänä keväänä puro tarjosi meille hienon jäämän lasketteluun. Peikkopuro on ikäräjaton ja auki vuoden jokaisena päivänä. Paras paikka ikinä!”

Roihuvuoren japanilaistylinen puutarha, Helsinki. Satu Karjalaisen ottamassa kuvassa on onnistuttu hienostuneella tavalla vangitsemaan valon ja puiden leikki. Se houkuttelee puistoon tavoittelemaan kuvasta huokuvaa rauhoittavaa, Roihuvuoren japanilaistylistä, tunnelmaa, raati toteaa.

Puisto on monen kaupungin sydän ja keuhkot

teksti: HELI NUKKI ja TIIA NASKALI, kuvat: 100 PUISTOA -KAMPANJA

Suomalaiset käyttävät monipuolisesti puistoja. Näin voidaan päätellä 100 puistoa-kampanjaan tulleista vastauksista, joissa suomalaiset kertoivat omista suosikkipuistoistaan. Puistot ovat olennainen osa arjen ympäristöä ja sinne kokoontaan myös juhlimaan. Ne ovat tärkeitä ja rakastettuja paikkoja, joissa kohdataan, tehdään, koetaan ja rauhoitutaan. Sinne palataan aina uudestaan, yksin ja yhdessä. Siellä muistellaan, ikävöidään, kaivataan, mutta myös iloitaan ja nautitaan.

Puistossa on kaikille jotain tekemistä ja kokemista. Eri ihmisille eri asiat ovat tärkeitä. Toiset kaipaavat aavaa näkymää, avaruutta, meren pauhua ja poskissa tuntuva tuulen puhallusta. Maisema ja näkymät ovat osa kokemusta. Niitä ihaillaan korkealta, kalliolta tai mäen päältä. Vastaa Kotkasta kertoo, miten Katariinan meripuisto antaa sielulle tilaa hengittää.

Toiset taas pitävät rehevistä puistoista, jotka ovat täynnä kiinnostavia polkuja ja salaisia sopukoita keskellä kaupunkia, kuten eräs vastaaja kuvailee Helsingin Leninipuistoa. Satumetsämäisyys, arvoituksellisuus ja seikkailullisuus tulee ilmi useissa vastauksissa. Luonnontilaisuus ja -läheisyys koetaan miellyttävänä. Oululaisvastaaja toteaa, että Ainolan puisto on säilyttänyt viehättävän puolivillan luonteensa juuri sen vuoksi, ettei puistoa ole rakennettu liikaa.

Tunnelmalla on suuri merkitys. Se voi syntyä paikan historiasta tai luonteesta. Puisto kertoo paikan identiteetistä ja omaleimaisuudesta. Se voi liittyä kaupunginosaan, kaupunkiin tai maakuntaan. Yksi vastaajista kertoo Seinäjoen Lakeudenpuiston kuvastavan hyvin Etelä-Pohjanmaan tasaisen ”aakeeta-laakeeta”. Muistot tekevät paikasta erityisen. Puistossa yhdessä koetut hetket esimerkiksi ystävän, puolison tai lastenlasten ja isovanhempien kesken jäävät mieleen ja saavat aikaan hyviä muistoja. Monet mainitsivat lapsuuden puiston suosikiksi. Se saattaa sijaita toisella paikkakunnalla, mutta on jäänyt vastaajan muistoihin ja sinne palataan nyt omien lasten kanssa.

Historian havinasta

Enemmistö mainituista puistoista oli historiallisia, menneiden vuosikymmenten puistoja. Ne kertovat alueen kulttuurihistoriasta, perinteistä, Suomen historiasta ja itsenäisyyden ajasta. Vanhin kampanjaan ilmoitettu puistokohde oli Turun Kupittaaupuisto, jonka alueella vietettiin kesäisiä juhlia jo 1550-luvulla.

Kulttuurihistoriamme kuvastuu monissa vastauksissa. Suosituttujen puistojen listalla on suuri määrä ruukkialueita, kartanopuistoja, huvilamajiloita ja hautausmaita. Historia näkyy puistoissa maastonmuotoina, jäänteinä, entisiin pommisuojina, muistomerkkeinä ja patsaina. Linnanpuistot, pyövelinmät ja vallipuistot esimerkiksi Mustion

linnan ja Hämeenlinnan ympärillä kertovat historiallisista vaiheistamme. Monen eri kaupungin oma Itsenäisyydenpuisto ja Sibeliuspuisto olivat mukana ehdotusten joukossa. Perusteluissa huokuu puistojen arvokkuus, arvostus, isänmaallisuus ja kunnioitus menneitä kohtaan.

Puiden havinaan ja kukkaloistoon

Vanhoista puistoista esille nousevat erikoismainintana suuret ja vanhat puut niin puuryhminä kuin yksittäispuinakin. Joillakin puilla on erityinen maisemallinen merkitys osana puistoa, kuten Kotkan Katariinan tammella.

Kasvillisuus, sen runsaus, monipuolisuus ja erikoisuus olivat puistojen perusteluissa hyvin esillä. Eri kasvilajit nousivat esille mm. seuraavien puistojen perusteluissa: Tampereen Hatanpään ruusutarhan moniaistillinen kauneus, Porvoon Valtiopäivien muistoksi rakennettu August Eklöfin puisto kärhöineen sekä Haagan, Mustilan ja Raision alppiruusupuistot.

”Siellä tulee aina hyvälle mielelle ja ihmiset ovat hymyileväisiä”

Puisto- ja puutarhakulttuurin jalanjäljissä

Suomalaisen puutarha- ja puistokulttuurin kehittyminen näkyy mielipuistojen joukossa. Vanhojen julkisten puistojen lisäksi mukana on sairaalapihvoja ja parantoloita, kasvitieteellisiä puutarhoja, arboretumeja, entisajan tehtaanpuistoja, rautatien- ja asemanpuistoja, sekä koulupihvoja ja näyttelypuutarhoja. Osa näistä on nykyisin muussa kuin alkuperäisessä käytössä. Osa on menetetty entisen loistokkuutensa, mutta toimii edelleen tärkeänä viheralueena. Esimerkiksi Kellonkosken sairaalan puisto on tärkeä virkistysalue sekä asukkailla että potilaille, jotka ovat ulkoilleet ja virkistyneet sairaalan puistoissa jo yli sadan vuoden ajan.

Puistoilla on ollut kautta aikain tärkeä pedagoginen ja sivistyksellinen merkitys. Lepaan kampuksen puiston kasvillisuus muodostaa la-

Brahenuisto, Turku. Kuva: Anna-Kaisa Kaukola

Kaskisten kaupungipuisto, Kaskinen. Kuva: Märten Sjöblom

August Eklöfin puisto (Valtiopäiväpuisto), Porvoo. Kuva: Mikko Kaunisto

jistollisesti tärkeän kokoelman. Nora Pöyhösen puisto Haapaveden ammattiopiston ympäristössä muistuttaa Ruusinna Nora Pöyhösen aloittamasta työstä kasvien viljelyn ja käytön opettamiseksi. Hän perusti Pohjois-Pohjanmaalle harvinaisen puistokasvikokoelman, joka on toiminut opetuskäytössä 1900-luvun alkuvuosista lähtien. Nämä puistot ovat olleet tärkeitä oppimisympäristöjä ja ovat edelleen saatojen opiskelijoiden ja henkilökunnan työympäristöjä ja vierailu- ja matkailukohteita.

Ehdotusten joukossa oli myös näyttelypuutarhoja. Vastaajat arvostivat puutarhojen monimuotoisuutta ja pitivät niitä hyvinä tietolähteinä. Espoon Marketanpuisto on vastaajien mukaan mm. inspiroiva, ideoita täynnä ja tuottaa iloa kaikille aisteille. Mikkelipuisto puolestaan on ihana alue, jossa on paljon nähtävää ja jossa saa ajan kulumaa vaan ympärille katsomalla, kertoo kampanjaan osallistunut naishenkilö.

Modernit puistot vähemmistönä

Eri puistotyylit olivat hyvin edustettuna ehdotusten joukossa. Suosituimpien puistojen joukossa oli niin englantilaistyylisiä maisemapuutarhoja, ranskalaisytyylisiä muotopuutarhoja, metsäpuutarhoja sekä japanilaistyylisiä puistoja. Moderneja, uusia puistoja suosikki-puistojen joukossa oli yllättävän vähän lukuun ottamatta Kotkan viime aikoina valmistuneita laajoja uudispuistoalueita. Tämä voi johtua siitä, että vie oman aikansa, ennen kuin uusi puisto otetaan omaksi ja siitä muotoutuu mielipuisto kokemuksineen ja muistoinen.

Uusimmista puistoista esille tuotiin etenkin sellaisia kohteita, joissa maiseman tai käyttötarkoituksen muutos oli entiseen verrattuna huomattava ja myönteinen. Tällaiset puistot ovat rakentuneet esimerkiksi entisille jouto-, jäte ja teollisuusmaille. Eräs vastaaja kertoo, että noin kymmenessä vuodessa Vaasan Onkilahdesta on tehty monipuolinen viheralue ja toimintapuisto, jossa on paljon toimintaa ja aktiviteetteja ja alueen kehittäminen jatkuu koko ajan. Puistojen pysyvyys ja säilyttäminen entisellään koettiin tärkeänä, toisaalta puistoilta toivottiin muutosvalmiutta, tuoreutta, uskallusta, uuden esille tuomista ja dynaamisuutta.

Helppo tulla ja olla

Yksi hyvän puiston kriteeri on sen saavutettavuus. Oli se sitten lähellä kotia tai keskustaa, se oli mainitsemisen arvoista. Saavutettavuuteen liitetään myös helppous ja esteettömyys. On tärkeää, että puistoon on helppo kulku, ilmainen pääsy ja se on myös liikuntaesteisille sopiva. Puistot ovat arjen ympäristöjä. Lapsille puistot ovat ensisijaisesti leikkipaikkoja. Lähipuistoon on helppo mennä, keskusleikkipuistot houkuttavat matkojenkin takaa. Joskus puistot saavat myös valitsemaan reitin töihin, kouluun tai kotiin toisin ja kannustavat samalla liikkumaan. Vastaaja Tampereelta kertoo, että Piikahaka on kaunis puisto, joka houkuttelee jäämään bussista pari pysäkkiä aiemmin pois, jotta voi kävellä sen halki kotiin.

Kohtaamisen paikka

Puistoissa kohtaavat eri ikäiset, perheet, ystävät, isovanhemmat lapsenlapsineen. Puistoissa vietetään aikaa yhdessä ja sinne viedään vieraat tutustumaan. Puistoista ollaan ylpeitä. Niiden kautta korostuu kotiseuturakkaus, paikallisyhteisyys ja paikan merkitys.

Puistot ovat usein tapahtumien keskipisteessä. Niille on ominaista runsas tapahtumien kirjo suurista massatapahtumista pienimuotoisiin tapahtumiin. Monille Porin Kirjurinluoto on tuttu juuri jazzien-

sa ansiosta. Festivaalit, konsertit, messut, näyttelyt, tapahtumat tulivat esille monen puiston perusteluissa esimerkiksi Euran Ruukinpuisto, Ikaalisten keskuspuisto, Jyväskylän Mäki-Matin puisto, Lahden Vesijärvenpuisto, Kaskisten kaupungipuisto ja Laukaan rantapuisto ovat toiminnallisia kokonaisuuksia tapahtumineen.

Puisto yhdistää

Taide ja erilaiset tapahtumat ovat usein mukana kehittämässä puiston yhteisöllisyyttä. Koiviston ulkoilupuisto Porin Sampolassa sijaitsee kulttuurihistoriallisesti merkittävän Radioaseman ympärillä. Paikallinen taiteilijaryhmä kehittää puistoa kiinnostavaksi veistospuistoksi yhdessä alueen asukkaiden kanssa. Puistoja myös hoidetaan talkootyönä ja yhdistyspohjalta, kuten esimerkiksi Mikkelin Otavan koulutilan puistoa.

Puistojen olemassaolo puolustetaan ja niiden puolesta ollaan valmiita taistelemaan. Monet tunnustavat huolen puistojen säilymisestä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. ”Siihen ei saa kajota!”, toteaa oululaispariskunta mielipuistostaan. Kansalliset kaupunkipuistot nähdään uutena keinona säilyttää puistokokonaisuuksia kasvavissa kaupungeissa.

Tulevaisuuden puistot

Tulevaisuuden puistot ovat monimuotoisia, sosiaalisen yhdenvertaisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden lähteitä sekä keino omalla osuudellaan hillitä ilmastonmuutosta.

Puistot ovat merkityksellisiä ja rakkaita. Ne ovat monelle paras pala kaupunkia, kuten rovaniemeläinen vastaaja toteaa. Puistot ovat monelle kaupungin sydän, keuhkot, henkireikä, helmi tai keidas. Viheralan ammattilaisina meillä on huoli puistoista ja niiden tulevaisuudesta. Kaupunkirakenne tiivistyy. Miten vastaamme jatkossa ihmisten toiveisiin helposti saavutettavista ja käytettävistä puistoista? On tärkeää, että pidämme sydämen sykkivänä, keuhkot täynnä ilmaa ja arvokkaan helmen kauniina ja ehjänä. ■

Tuiranpuisto, Oulu. Kuva: Heikki Pulkkinen

100 puistoa -kampanjan viestintä pähkinänkuoressa

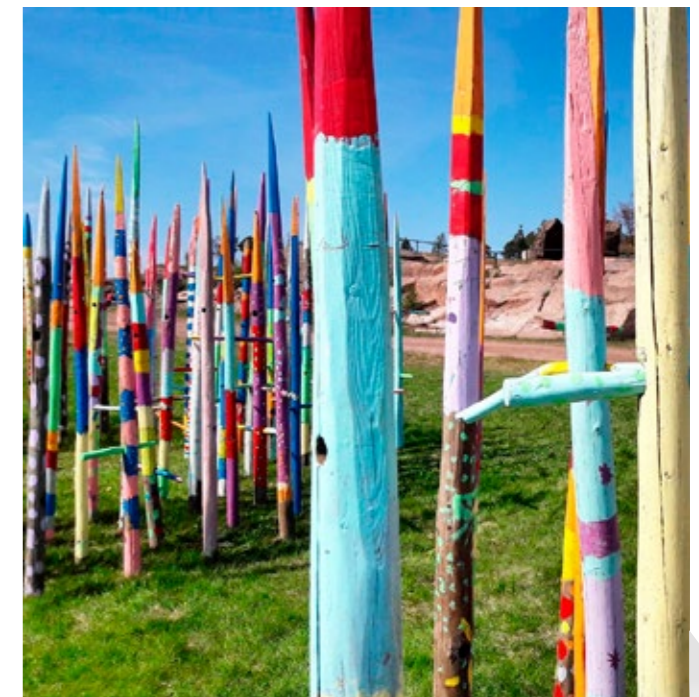
Viherympäristöliitto, Kaupunginpuutarhurien Seura ja kansallisten kaupunkipuistojen verkosto järjestivät 100 puistoa -kampanjan 1.5.–30.6.2017 Suomen satavuotisjuhlavuoden kunniaksi. Kampanja haastoi suomalaiset kertomaan, mistä löytyvät Suomen parhaat puistot. Ehdotuksista koottiin tuomariston avustuksella 100 parhaan puiston lista, joka julkaistiin 24.8.2017 Kotkassa.

Kampanjan suunnittelu alkoi alkuvuodesta 2017 ja toteutuksessa hyödynnettiin järjestäjien olemassa olevia viestintäkanavia sekä välineitä, kuten nettisivuja, uutis- ja jäsenkirjeitä, some-kanavia sekä Viherympäristö-lehteä. Kampanjakirjeitä lähetettiin lisäksi sidosryhmille, Suomi100-verkoston aluekoordinaattoreille ja kunnille.

100 puistoa -kampanja kiinnosti mediaa, vaikka useita Suomi100-kampanjoita, tapahtumia ja tempauksia järjestettiin samaan aikaan. Kahden mediatiedotteen (2.5.2017 ja 24.8.2017) pohjalta tehtiin yhteensä noin 40 juttua. Aiheeseen tarttuivat mm. Maaseudun Tulevaisuus, Aamulehti, Keskisuomalainen, Yle Metsäradiot, Satakunnan Kansa, MTV.fi, HS.fi ja Ilta-lehti (lähde: Viidakkomonitor).

Kampanjaan osallistuttiin myös somessa. Viherympäristöliiton muutaman Facebook-julkaisun kattavuus oli yhteensä 20 725 käyttäjää. #100puistoa-tunnistetta käytettiin yhteensä yli 400 postauksessa (Instagram 308, Twitter 98). Kampanja nousi hyvin esille myös Suomi100-sivustolla, jossa 293 henkilöä oli valinnut kampanjan suosikikseen.

Lisätiedot ja 100 puistoa -lista: www.vyl.fi/alan-kehittaminen/teemavuodet-ja-kampanjat/100puistoa/

Katariinan meripuisto, Kotka. Miina Sillanpään kuvaama kotkalaisten koululaisten yhteisötaideteos Kotkan kansallisessa kaupunkipuistossa, Katariinan Meripuistossa johdattaa optimistiseen ja eteenpäin katsovaan puistojen suunnittelun ja käytön tulevaisuuteen. Siinä yhdistetty puistojen osallistava käyttö sekä Kotkan ennakkoluuloton ja innovatiivinen työ puistokulttuurin parissa, perustelee asiantuntijaraati.